MIELIPIDE

Luonnonlaiduntaminen on yksi harvoista ruuantuotantotavoista, joka suoranaisesti parantaa luonnon monimuotoisuutta. **PETTERI TOLVANEN JA AIRI MATILA LUKIJALTA-PALSTALLA**

LUKIJALTA

Tuottajilla oli loistava kampanja

Ruuan tuottajalle se, mikä tuottajalle kohtuudella kuuluu. Tämä jäi päällimmäisenä mieleen menneen viikon maataloustuottajien ruokatempauksesta. Hyvä kampanja olikin ja loistavasti ajoitettu.

Ja kun tuottajahintaan saatu lihakilo oli kahdella eurolla omaksi ostettu, vaelsi kansa viluissaan toinen toistaan ylväämpiin kauppakeskuksiin. Viihtymään ja katselemaan. Ja tietenkin ostamaankin, jos Visa Vinkunen sen sattui kestämään. Komeita lasiseiniä sekä palvelun laajaa kirjoa ihastelemaan. Koko suvun voimin on paikalle tultu. Kaupan ruuan kalleutta kauhistelemaan.

Viidessä vuodessa muuten kauppa aikoo seinät asiakkaillaan maksattaa. Sen jälkeen sitten jaetaan plussaa ja bonusta niin, että kilisee. Sitä ennen tosin on nostettava hintoja, että kyetään ne bonukset uskollisille asiakkaille maksamaan. Kaupan kiinteät lasiseinäkulutkin kun ovat niin isot, että pakko on tuotteiden hintoja korottaa.

Mutta annas olla. Ennen kuin se viisi vuotta on kulunut, kaupan viereiselle tontille nousee pikkasen omaa kauppaa isompi -Manni,- Mani,- Huuti,- Tema, -Son tai -Kong vai mikä lienee. Ja ei kun oma laajennushanke päälle heti saman tien. Ei sitä nyt kilpailijaa pelätä. Hengiltä se pitää saada, ennen kuin rupeaa hintoja polkemaan.

Ja niinpä jälleen tehdään lisää seinää ja lämpöistä tilaa kansan tallustella. Ja viidessä vuodessa sen kauppa aikoo asiakkaillaan maksattaa. Ja kansa ihastelee. Ja kun naapurikauppa sitten entistä isomman kaupan avajaisten jälkeen nurin kupsahtaa, ilkutaan yhdessä, että ei pärjännyt pikkukauppa isompansa kyydissä. Valmiiksi liian pienen kaupan teki, kun ei ollut managementtia päättäjillä. Ja entistä isompaan kauppaan taas kansa vaeltaa bonuksia kartuttamaan. Ja hintoja kauhistelemaan.

Miksi siis kauppaa kadehtisit? Kauppahan vain tekee sen, mitä asiakas halajaa. Kokoa ja läheisyyttä kaipaa asiakas, samassa paketissa molemmat. Parkkipaikkakin olisi hyvä olla aivan kaupan alapuolella. Hissillä suoraan ylös, etteivät kengät kuraannu. Ja lapsille oma leikkistadion aivan pääkassan vieressä, ilmaiset tädit hoitamassa. Ja tarjouksessa kahvia sekä jauhelihaa, päkki olutta ja tietysti makkaraa. Ja kaikille on tärkeää, että asiakas viihtyy varmasti poissa kotoaan koko päivän.

Pakko siis kysyä: kuka todellisuudessa käyttää väärin markkina-asemaansa? Kauppa vai kuluttaja?

Osmo Autio
Kauhavan Kortesjärvi

KARI SALONEN

Ruuanjakotempauksessa käyneet kuluttajat toivottivat poikkeuksetta tuottajille jaksamista, Anne Bland kirjoittaa.

Tuottajien heikko tilanne on kansallinen häpeä

MTK:n ja SLC:n tempaus 14.11. kymmenellä eri paikkakunnalla nosti valtakunnan uutisiin ja kansalaisten tietoisuuteen järkyttävän alhaiset tuottajahinnat. Hyvä!

Mehän syömme Euroopan kalleinta ruokaa, joten tuottajahinnat ovat jo kansallinen häpeä.

Erittäin keskittynyt kauppa ja teollisuus orjasopimuksineen on kiinnittänyt vihdoinkin kilpailuviraston ja EU:n komission huomion.

> »Suomalaiset haluavat tulevaisuudessakin syödä kotimaista ruokaa.«
> **ANNE BLAND**

Erityisen surullista on, että tuottajien ja kuluttajien aikoinaan perustamat osuuskunnat investoivat mieluummin ulkomaille kuin kotimaisiin tuottajiin sekä hyvän ja edullisen lähiruuan tarjoamiseen suomalaisille kuluttajille.

Minne ovat osuustoiminnan perinteiset arvot ja periaatteet unohtuneet? Oma- ja yhteisapu, demokraattinen hallinto, kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuu?

Nyt, jos koska on osuuskuntien omistajajäsenten aika toimia.

Tempauksessa käyneet kuluttajat poikkeuksetta toivottivat tuottajille jaksamista. Toivottavasti tämä tempaus osoitti tuottajille, että kuluttajat ovat todellakin samalla puolella. Suomalaiset haluavat tulevaisuudessakin syödä kotimaista ruokaa.

Anne Bland
maaseutu- ja erävihreiden puheenjohtaja
Huittinen

VIERASKOLUMNI

Reiluus hyvinä ja pahoina päivinä

Tuottajien rauhanomainen, mutta näkyvä mielenosoitus maan toreilla havahdutti pääministerinkin maanviljelijöiden tiukkaan tilanteeseen. Ruuan myynti tuottajahintaan panee väistämättä kysymään, kuka vetää välistä.

Nuoret viljelijät puolestaan kertoivat vierailullaan eduskunnassa, kuinka viljelijän tuntipalkaksi voi kovan työn jälkeen jäädä kaksi euroa.

Meidän ei tarvitse tähyillä kauas, kun huomaamme, että reiluus on kaukana maataloudesta. Mikäli haluamme pysyä lähelläkään omavaraisuusastetta, on huomio kohdistettava maanviljelyn kannattavuuteen ja tuottajien jaksamiseen.

Mikäli haluamme nuoria tuottajia pitämään meidät leivässä ja maidossa, alan on oltava houkutteleva ja yritteliäisyyteen kannustava. Kuten yksi nuori isäntä puki tilanteen sanoiksi, ei hän halua elää tuilla vaan omalla työllä.

Niukkuuden vallitessa on olennaista, että huomio kiinnittyy asian ytimeen. Työn itsessään on oltava kannattavaa, ja tuotteesta on saatava käypä korvaus. Tähän huutoon vastaa parhaiten elintarviketeollisuuden ja kaupan kilpailun vääristymien korjaaminen.

Kauppias ei ole syyllinen korkeisiin hintoihin, vaan sylttytehdasta on syytä hakea markkinataloudesta itsestään, joka pelaa voiton ehdoilla ja viljelijästä piittaamatta.

Kuluttajalla on oma roolinsa. Lähiruokaa vaatimalla ja sitä suosimalla nostamme kotimaista työllisyyttä ja varmistamme osaltamme reilun hinnan tuottajalle. Toivottavasti tempaus, jossa ruokaa myytiin tuottajahintaan, kiihdyttää vaatimuksia myös suoramyynnin helpottamisesta.

Maatilallisen toimeentuloa on katsottava eri näkökulmista. Kuinka tilusjärjestelyillä voidaan lisätä tuottavuutta? Kuinka paljon byrokratia vie viljelijän aikaa? Millä energiaratkaisuilla tila saadaan tuottavammaksi? Näitä ja monia muita kysymyksiä on syytä pohtia, mikäli haluamme ruuan tuotannon jatkuvan lähellä ja kannattavana.

Ministerimme ovat hioneet eduskunnan evästyksellä hampaansa teräviksi EU:n monivuotisiin rahoituskehysneuvotteluihin, jotka ovat loppusuoralla.

Puntarissa ovat erityisen painavina asioina kakkospilarin tuet eli maaseudun kehittämisvarat. Myös Itä- ja Pohjois-Suomen erityisrahoituksen turvaaminen on tärkeä harvaanasutun Suomen kannalta. Toivotaan, että neuvottelijamme onnistuvat saamaan Suomen tavoitteet läpi.

Kansallisten etujen vartioimisella, jota jokainen EU-maa harrastaa, on kääntöpuolensa. Yhteisvastuu ja reiluus pysyvät kaukana myös EU-neuvottelupöydistä.

Vähävaraisten ruoka-apu on vaakalaudalla, kehitysyhteistyövaroista leikataan kivuliaan paljon, yhteinen maatalouspolitiikka ei välttämättä kohtele reilusti kehitysmaan viljelijöitä. Maksajiksi joutuvat myös nuoret, joiden vaihtoohjelmista tingitään.

Reiluus on kaukana myös Kainuun mailla Talvivaarassa. Kun asukkaat ja mökkiläiset jo vuosia sitten kertoivat saastuneista marjamaista ja kalavesistä, heitä ei otettu vakavasti. Olisiko aika kääntää aistit herkiksi hiljaisille signaaleille, joita luonto ja ihmiset meille välittävät?

Siten vältyttäisiin monissa tapauksissa suurilta vahingoilta, ja toimittaisiin reilusti, ihan aidosti.

SATU HAAPANEN
on kansanedustaja (vihr.).

satu.haapanen@eduskunta.fi

Luonnonlaidunlihasta parempi hinta tuottajalle

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:n ja ruotsinkielisen tuottajajärjestö SLC:n tempaus keskiviikkona 14.11. nosti esille viljelijän heikon aseman Suomen ruokamarkkinoilla. Viljelijät vaativat reilumpaa tuottajahintaa ja tasapuolisuutta ruokamarkkinoille sekä avoimuutta hinnoitteluun.

Samaan aikaan WWF Suomi ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio järjestivät tilaisuuden, jossa laaja asiantuntijajoukko kehitti kriteerejä suomalaiselle luonnonlaidunlihalle.

Luonnonlaidunlihan tuottaminen tarjoaa tuottajalle erinomaisen mahdollisuuden saada lihasta parempi hinta. Samalla uhanalaiset perinneympäristöt elpyvät, eläimet saavat laiduntaa vapaana luonnonympäristössä ja kuluttaja voi valita tavallisen lihan sijaan tuotteen, jolla on merkittäviä myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Ruotsissa WWF käynnisti luonnonlaidunlihahankkeen jo parikymmentä vuotta sitten.

Svensk Sigill -järjestelmän mukaisesti sertifioitua luonnonlaidunlihaa on siellä ollut kaupan hyllyllä jo pitkään.

Tällä hetkellä länsinaapurissa tuotetaan luonnonlaidunlihaa noin 400 000 kiloa vuodessa, ja tuottaja saa siitä jopa viidenneksen paremman hinnan kuin tavallisesta lihasta. Samalla 40 000 hehtaaria arvokkaita perinneympäristöjä on saatu hoidon piiriin.

Lisäksi lihan tuottaminen luonnonlaitumilla vähentää lihantuotannon ilmastopäästöjä ja ravinnepäästöjä Itämereen. Myös eläinten hyvinvointi on merkittävä asia luonnonlaidunlihan tuotannossa: laiduntaminen on esimerkiksi naudoille luonnollista ja lajinmukaista elämää.

Keskeinen etu luonnonlaidunlihan markkinoinnissa on sen laatu: luonnonlaidunliha on Ruotsissa huippukokkien ja laatutietoisten kuluttajien suosiossa, koska se on maukkaampaa, mureampaa ja rasvahappokoostumukseltaan tutkitusti terveellisempää kuin tavallinen liha.

WWF:n ja Tapion meneillään olevassa, Metso-ohjelmaan kuuluvassa metsälaidunhankkeessa edistetään erityisesti puustoisten perinneympäristöjen hoitoa laiduntamalla.

Luonnonlaiduntaminen on yksi harvoista ruuantuotantotavoista, joka suoranaisesti parantaa luonnon monimuotoisuutta. Sen avulla voidaan pelastaa katoamassa olevia perinneympäristöjä, kuten niittyjä ja hakamaita, ja niiden uhanalaisia eläin- ja kasvilajeja.

Suomessa on jo nyt lukuisia naudan- ja lampaankasvattajia, joiden eläimet kasvavat luonnonlaitumilla. Lihalle on hyvä kysyntä, ja myyjät pyytävät asiakkaitaan varaamaan omansa ajoissa.

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö
WWF Suomi
Airi Matila
metsäasiantuntija
Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio

Kotitekoinen susiongelma

Susipolitiikkamme oli metsästäjien hallinnassa, kunnes vasta perustettu, vihreillä ”taistolaisilla” miehitetty ympäristöministeriö päästettiin valloilleen. Suomi haastettiin lupamenettelyn löysyydestä 21.9.2005 EY-tuomioistuimeen, EU-komissio vastaan Suomen tasavalta. Syyte valmisteltiin Suomessa toisena allekirjoittajana Ilkka Koskinen.

Ympäristökeskus oli arvioinut valheellisin perustein, että Suomen susikanta olisi 98 yksilöä vuonna 1999. EU kielsi asettaneensa Suomelle 1 000 suden kantavaatimuksen. Sylttytehdas löytyikin Suomesta.

Suomen Metsästäjäliitto totesi 5.11.2005, että ”nykytoimin sudesta tulee hyvin pian vaikeasti hallittava koko maan kattava vakava ongelma”.

Laajassa yhteistyössä laadittiin suden hoitosuunnitelma, jonka mukaan suden suotuisa suojelun taso on noin 250 yksilöä ja 20 pentuetta.

Vuonna 2007 todettiin kannan ylittäneen tämän tason. Virkamiehet suunnittelivat suden pyyntilupaehdot, jotka tekevät luvan myöntämisen ja kaadon lähes mahdottomaksi edesvastuun uhalla. Eräät ”luonnonsuojelujärjestöt” uhkasivat kumpaakin osapuolta raastuvalla.

Metsästäjäliitto totesi, että ”tiedossa ei ole ainuttakaan toista sivistysvaltiota, jossa luontoa aiotaan hoitaa periaatteella susi vastaan kaikki muu”. Mikään ei ole muuttunut ainakaan inhimillisempään suuntaan.

Palaamalla vanhaan hyvään aikaan järjestäytyneet, lailliset metsästysseurat pystyvät hoitamaan susiongelman kokonaisuutta tyydyttävään tilaan: Ihmisen ei tarvitse pelätä sutta, eikä susia uhkaa sukupuutto.

Esko Eela
kunniapuheenjohtaja
Suomen Metsästäjäliitto

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Eläkemaksu

Maksullisen lomituksen käyttö lopetetaan meillä. On sitten vara maksaa myel-maksut. Tarvittaessa ollaan sairaslomalla, onhan se halvempaakin.

Ei nimimerkkiä

Ylimielinen

Kalle Isokallio pihalle TV:n jälkiviisaista. Typerä esitys perjantaina maataloutta kohtaan.

Häjyt tuloo

Järjetöntä

Ei mitään järkeä jakaa ruokaa ilmaiseksi. Laittakaa oikea hinta ja myykää. **Ei MTK-jäsen**

Kauppa

Eläinten hyvinvointituki menee kokonaisuudessaan ruokatukkukaupan hyvinvoinnin tukemiseen. Tämäkö oli MMM:n tavoite?

Ei nimimerkkiä

Vai kahden kaupparyhmän ylivalta. Ainahan voi äänestää jaloillaan. **Oma valinta**

S-ryhmä. Sovitaanko, että kyseiset kaupat ohitetaan ja käytetään jatkossa viljelijäystävällisimpiä liikkeitä? Niitäkin on. **J. Kalervo**

Sattuma

Sattuipa vastuullinen elinkeinoministerimme vuotamaan Elinkeinoelämän keskusliittoon samaan aikaan kun Talvivaara luontoon.

Ei nimimerkkiä

Se on siinä

Sonnit pois ja kortistoon. Alas on ajettu tämä perheyritys. Kiitos Suomen ”viisaat”. Ostan halpaa ulkomaista jatkossa.

Katkera

Eri asia

On harhaanjohtavaa niputtaa maanviljelijät ja eläintilat samaan kasaan. Eläinten kanssa työskennellään vuoden jokaisena päivänä.

Tarkkuutta

Kiitos

Kiitos Esko Holmalle. Hän sanoi ääneen sen, mitä moni muu ajattelee.

Ei nimimerkkiä

Hallituksen linja

Kunnat kumoon ja maantiet manalle. Historiamme huonoin hallitus. **Tietön**

Turkistarhaus

Jos turkiksia kasvateta Suomessa niin Japanissa tai Kiinassa, joissa ei hoideta.

Vaihtoehto?

Turkki ei ole syötävää, vaan turhamaisten ihmisten tuote. Tässä suhteessa ihminen todellakin on peto.

Turkki vapaana

Metsäojat

Metsäojat tukkoon. Yksi metri kaivettua metsäojaa pilaa miljoona litraa järvivettä.

Jantteri

HUIDUNPERÄ

Aktiiviseksi pitää oppia

Laimeanlaisesti äänestettyjen kunnallisvaalien jälkeen on demokratiamme nykytila puhuttanut melkoisesti kansaa ja varsinkin lehdistöä. On esitetty ajatuksia ja ehdotuksia, miten kansalaisten osallistumista kotikunnan yhteisten asioiden hoitoon pitää parantaa. Miten korjata yleensä alhaista osallistumistamme vaaleihin?

Huidunperällä olemme noteeranneet kaksi Helsingin Sanomissa julkaistua puheenvuoroa. Kirjoittajista kulttuurivaikuttaja Seppo Niemelä nostaa tekstissään esiin demokratian perusvaatimuksen eli aktiivisten, yhteiskunnan asioista selvää ottavien kansalaisten merkityksen. Toisen puheenvuoron kirjoittaja, Turun yliopiston valtio-opin professori Matti Wiberg puolestaan käsittelee tilannetta raadollisemmin ja kysyy, onko kansalaisilla riittävästi valmiuksia laajempaan osallistumiseen ja lainsäädännön valmisteluun nykytiedoillaan ja -taidoillaan.

Seppo Niemelä esittää kirjoituksessaan ajatuksen, joka näyttää meiltä unohtuneen: Yhteisten asioiden hoitamiseen ja vaikuttamiseen on tietoisesti opittava. Käsite aktiivi kansalainen ei ole myötäsyntyinen ominaisuus, vaan se on oppimisprosessin tulos siinä kuin muutkin asiat. Kertotauluakaan ei opita luonnostaan.

Niin on myös kansalaisosallistumisen laita. Tarvitsemme perustiedot myös yhteiskunnan eri aloilta, lähiympäristömme, kuntien, maakuntien ja valtion rakenteista ja toimintatavoista. Myös kansainväliset rakenteet ja toimintatavat pitäisi tuntea. Ne ovat meille peruselementtejä siinä kuin kotimaan, sen historian ja oman ammatin ohessa matematiikan ja vieraan kielenkin tuntemuksen perusteet.

Professori Wiberg oikeastaan toteaa, mitä tapahtuu, mikäli Seppo Niemelän esittämät toiveet ja tarpeet eivät toteudu. Valtionhallinnossa suunnitellaankin vastapainoksi päätöksenteon ”joukkoistamista”. Kansalaiset saavat mahdollisuuden vaikuttaa lainsäädäntöhankkeisiin jo valmistelun aikana, jolloin kuullaan asiantuntijoita ja tutustutaan pyydettyihin lausuntoihinsa.

Tiedämme, että meillä ovat järjestöt ja puolueosastot hoitaneet asiaa. Aktiivinen kanssakäyminen kansanedustajien ja äänestäjien kesken on ollut meillä juuri sitä haettua ”joukkoistamista”. Tupaillat ovat tavanneet olla sitä, mitä nyt haetaan myös muilla keinoin, kuten tietotekniikalla.

Kansalaisten kokemus, osaaminen ja näkökulmat tulevat huomioon otetuiksi lainsäädäntötyössä kansanedustajien evästämisellä. Kansalaisten todellinen vaikuttaminen edellyttää sekä kokemusta että laajaa näkemystä asiasta samoin kuin sen aikaansaavista vaikutuksista!

Nimenomaan tähän Wiberg iskee sanaisen kirveensä: Todellinen asioihin vaikuttaminen on sitä, että luotava lainsäädäntö paranee ”joukkoistamisen” tuloksena. Se edellyttää asiaan paneutuvia kansalaisia.

Wiberg esittelee esimerkkeinä kaksi väärinkäsitystä asiaan liittyvistä vaikeuksista: Päinvastoin kuin usein luullaan eläkkeiden rahastointiaste on vain 25 prosenttia. Se merkitsee, että neljännes eläkemaksuista on kerätty rahastoihin. Lopun, 75 prosenttia, maksaa nykyinen aktiivisukupolvi!

Toinen merkittävä esimerkki liittyy Nato-keskusteluun: Sen viides pykälä ei anna automaattisia turvatakuita hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle jäsenvaltiolle. Pykälä edellyttää muilta jäsenmailta ainoastaan ”tarkoituksenmukaista tukea” hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle. Professori Wiberg toteaa, että tuki voi tällöin muodostua vaikkapa villasukista!

Meillä joukkoistamisen myönteistä merkitystä korostetaan, jotta se toimisi. Seppo Niemelä toteaa, että yhteiskunnallinen toimintamme vaatii kansalaisilta aktiivista otetta. Se saavutetaan, mikäli kansalaisille annetaan siihen asiallista, vakavasti otettavaa kasvatusta. Poliittinen toiminta on osa normaalia elämää.

Huidunperällä ollaan Niemelän kanssa samaa mieltä. Tultiin siihen tulokseen, että laaja kansalaiskasvatus on niin ollen paikallaan.

Julkisuuteen ei ehkä silloin ehdotettaisi jopa lapsilisien tai koko sosiaaliturvan alas ajamista. Sen sijaan ymmärrettäisiin, että ne ovat ihmisarvoisen elämän, yhteiskuntarauhan ja turvallisen elinympäristön takaavia tekijöitä. Samalla ne tukevat suomalaisen lahjakkuuspotentiaalin käyttöönottoon tähtäävää politiikkaa.

Niin luki miesväki meillä täällä Huidunperällä kirjoittajien Niemelä ja Wiberg mielipiteistä. Todettiin heidän aiheellisesti muistuttaneen meitä lukijoita kansalaisaktiivisuuden myönteisestä ja yhteiskuntaa kehittävästä merkityksestä.

Merkittävää tekstiä miehet ovat kirjoittaneet, todettiin!

HEIKINTYTÄR